

Poročilo prvega posvetovalnega srečanja z občani glede upravljanja populacij velikih zveri (medveda, volka in risa) in delovanja centra DINA Pivka

Pripravili: Irena Kavčič, Meta Mavec, Aleksandra Majič Skrbinšek

1. Namen srečanja

V sklopu projekta LIFE WILD WOLF potekajo posvetovalna srečanja z lokalnimi prebivalci, ki živijo na območju prisotnosti velikih zveri. V Sloveniji bodo srečanja potekala na območju Občine Pivka. Po posvetovalnih razgovorih projektne skupine s predstavniki različnih deležniških skupin, smo kot eno od pomembnih tem posvetovalnih srečanj, opredelili vlogo, ki jo ima center za velike zveri DINA Pivka pri komunikaciji vsebin povezanih z velikimi zvermi v lokalni skupnosti. Center je trenutno dobro obiskan s strani šolskih skupin in družin, ima bogat program turističnih in medgeneracijskih dogodkov, v bodoče pa ga želijo še dodatno nadgraditi z vsebinami, ki bi lokalnim prebivalcem nudile učinkovito podporo pri izboljšanju sobivanja z velikimi zvermi.

Prvo posvetovalno srečanje je potekalo 17. aprila 2024, v sejni sobi centra DINA Pivka. Vabilo je v sodelovanju s projektnimi partnerji, Univerzo v Ljubljani, Zavodom za gozdove Slovenije in Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije, pripravil in poslal Zavod za turizem Pivka. Po uvodnem delu smo udeležence razdelili v manjše skupine, ki so omogočile učinkovito razpravo o glavnih izzivih in težavah centra DINA Pivka, njegovih prednostih in priložnostih ter načinih komuniciranja in sodelovanja z lokalno skupnostjo. Delavnico je moderirala dr. Aleksandra Majić Skrbinšek.

Slika 1: Uvodni pozdrav župana občine Pivka, gospoda Roberta Smrdelja.

2. Uvod

Uvodno posvetovalno srečanje z občani v organizaciji centra DINA Pivka v sodelovanju z Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, Zavodom za gozdove Slovenije in Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije¹ na temo upravljanja populacij velikih zveri (rjavi medved, volk in Evrazijski ris) in delovanja centra DINA Pivka.

Uvodoma so se udeleženci predstavili in spoznali, vse skupaj pa je pozdravil župan občine Pivka g. Robert Smrdelj.

Moderatorica je predstavila specifične cilje srečanja:

- Raziskati izzive in težave v delovanju centra DINA Pivka.
- Raziskati prednosti in priložnosti centra DINA Pivka.
- Raziskati možne načine komuniciranja in sodelovanja centra DINA Pivka s ciljnim skupinami ter opredelitev ciljnih skupin.
- Dogovor o naslednjem srečanju.

Pojasnila je, da je tematika srečanja opredeljena glede na pripravljane razgovore z nekaterimi ključnimi deležniki na območju občine in predstavila dnevni red:

- Kratka predstavitev vizije centra DINA Pivka glede na prijavnico projekta Interreg Carnivora Dinarica v sklopu katerega je center nastal (Aleksandra Majić Skrbinšek)
- Kratka predstavitev delovanja centra DINA Pivka (Jana Gržinić in Helena Mandelj Šneberger)
- Delavnica – delo v skupinah in diskusija (vsi)
- Izbor termina in tematike za nas (vsi)

Vizija centra DINA Pivka (glede na prijavnico projekta Interreg Carnivora Dinarica)

Center DINA Pivka je nastal v sklopu Interreg Slovenija-Hrvaška projekta Carnivora Dinarica. Že v projektni prijavnici je bilo opredeljeno, kaj se želi doseči z vzpostavitvijo takšnega centra.

Citiramo:

“Center za ozaveščanje in usmerjanje obiskovalcev območja in širjenje dobrih kmetijskih praks med prebivalci”.

Center torej naslavlja dve veliki skupini: (1) obiskovalce območja (turisti in drugi obiskovalci), in (2) lokalne prebivalce. Prijavnica opredeljuje tudi prostorsko ambicijo in predvideva razvoj centra v osrednje središče za komuniciranje o velikih zvereh v Sloveniji:

“Ambicija, da center postane osrednje središče za predstavljanje in ozaveščanje o velikih zvereh in sobivanju z njimi v dinarsko-alpskem prostoru”.

¹ Predstavniki Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Zavoda za gozdove in Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije na posvetih sodelujejo v sklopu projekta LIFE WILD WOLF - »Ukrepi za ohranjanje naravnega vedenja volkov v poseljenih pokrajinah Evrope«.

Tekom izvedbe projekta Carnivora Dinarica je bila 16. oktobra 2018 organizirana posvetovalna delavnica, ki jo je vodil g. Marko Slapnik. Zapis iz te delavnice povzema namen centra s temi besedami:

“Povedati hočemo:

- *Na svojo naravno dediščino smo lahko ponosni.*
- *Sobivanje z velikimi zvermi je mogoče.*
- *Zakaj je treba velike zveri ohranjati.”*

Kratka predstavitev delovanja centra DINA Pivka

Center o velikih zvereh Dina, ki ga upravlja Zavod za turizem Pivka, se nahaja v Krpanovem domu v središču Pivke. DINA je predvsem izobraževalno središče, ki na interaktiven, sodoben način poučuje o biologiji velikih zveri. Glavni namen središča je poznavanje in širjenje razumevanja velikih zveri med prebivalci in obiskovalci ter na ta način dolgoročno prispevati k zmanjšanju konfliktov in izboljšanju stanja populacije velikih zveri v slovensko-hrvaškem čezmejnem območju.

Število obiskovalcev vsako leto narašča, v letu 2023 jih je bilo zabeleženih 6333. Večina obiskovalcev je posameznikov, največ družin, le malo manjši delež pa predstavljajo obiskovalci, ki prihajajo z organiziranimi skupinami. Med njimi ima največji delež osnovnošolska populacija.

Jana Gržinič, direktorica Zavoda za turizem Pivka, je v predstavitvi delovanja centra povedala, da je sobivanje mogoče, ni pa samoumevno, zahteva trud vseh deležnikov. Iskanje rešitev je lažje, ko in če problematiko zveri in njihovo ravnanje bolje poznamo. Poudarila je večplastno vlogo DINE: gre za prostor, kjer lahko tako domačini in ostali obiskovalci na zanimiv način pridobijo nova znanja, hkrati mora biti prostor, kamor bodo prihajala nova znanja in kjer bodo imeli raziskovalci možnost predstaviti nova spoznanja, ki jih bodo ostali lahko poslušali in dodali svoja mnenja. DINA ima tudi turistični potencial. Komercialni vidik centra je pomemben, dohodki bodo centru omogočali razvoj in z njim nove vsebine, te pa bodo širile pomen in število obiskovalcev. Tako se komercialni in strokovni vidik prepletata in se podpirata. Širša lokalna skupnost je pri tem pomembna, skupaj lahko iščemo zgodovinska dejstva, lokalne posebnosti, potenciala, ki so podlaga za sobivanje z zvermi in za sodelovanje med nami. Pomembna naloga je zlasti ohranjanje našega okolja, biotske pestrosti na področju Krajinskega parka in območjih, ki si jih delimo z zvermi.

3. Rezultati dela v skupinah

Po uvodnem delu so se udeleženci razdelili v tri skupine, ki so sodelovale pri razpravi o treh temah: i.) izzivi in težave centra DINA Pivka (moderirala dr. Irena Kavčič), ii.) prednosti in priložnosti centra DINA (moderirala Meta Mavec), iii.) načini komuniciranja in sodelovanja DINA centra z lokalno skupnostjo (moderirala Maja Sever). Zbrane ideje smo uredili v preglednico, ki prikazuje prednosti, priložnosti, izzive in grožnje delovanja centra (Preglednica 1). V prilogi najdete prepisane ideje, tako kot so bile zapisane na srečanju.

Izzivi in težave v delovanju centra DINA

Eden od večkrat omenjenih izzivov je nezadostna komunikacija predstavnikov centra s kmeti, lovci, gozdarji in drugimi uporabniki prostora, saj so trenutno aktivnosti v največji meri usmerjene v šolske skupine in družine. Udeleženci so izpostavili, da se premalo poudarja pozitivne primere sobivanja in dobre prakse na področju varovanja pašnih živali in premoženja pred napadi velikih zveri. Želijo si več vsebin, ki bi predstavile sistem delovanja lovstva v Sloveniji in vlogo lovcev pri upravljanju z velikimi zvermi.

Kot dejavnik, ki lahko v bodoče ogrozi delovanje centra so omenili pomanjkanje sistemskega financiranja in kadrovske podhranjenost.

V nadaljevanju so navedeni **predlogi za rešitve**, ki so jih podali udeleženci oziroma smo jih oblikovali glede na opredeljene izzive in težave:

- Več strokovnih dogodkov in predavanj za različne ciljne skupine (kmete, lovce, lastnike zemljišč, gozdarje, druge uporabnike prostora).
- V komunikaciji s ciljnim skupinami bolj izpostaviti pozitivne izkušnje sobivanja z zvermi in primere dobrih praks.
- Zaposliti osebo za stike z javnostjo, za podajanje objektivnih informacij za medije.
- Pridobiti status pooblaščenega naravoslovnega muzeja in zagotoviti sistemsko financiranje.
- Vsebine nadgraditi s predstavitvijo lovstva v Sloveniji in vloge lovcev pri upravljanju velikih zveri in omogočiti vodenja, ki bi jih izvajali lovci.
- Ustanoviti strokovni svet, ki se lahko posvetuje v primeru kritične situacije, odreagira in pripravi izjavo za medije, ter sodeluje pri načrtovanju aktivnosti v centru.

Prednosti in priložnosti centra DINA

Udeleženci so kot prednost centra DINA Pivka prepoznali zlasti njegovo vlogo v informiranju občanov z ažurnimi informacijami na temo zveri. Center vidijo kot pomembno platformo, ki povezuje deležnike na terenu, z ustreznimi organizacijami in stroko in posrednika pri reševanju problemov.

Kot priložnost zaznavajo sodelovanje lokalne skupnosti, centra DINA in upravljavcev velikih zveri, pri prijavljanju in implementaciji novih projektov. Podpirajo nadaljnje sodelovanje centra z deležniki, tudi v obliki nadgradnje vsebin.

Podani **predlogi za rešitve**:

- Pridobivanje novih projektov in njihova implementacija.
- Da bi DINA postala dobra podporna točka za kmete, lovce, lastnike zemljišč, naj zaposli dodatno osebo, ki bo imela stik z deležniki in realen vpogled v stanje na terenu, in bo poskrbela za stik z ustreznimi organizacijami ter delovala kot posrednik pri reševanju potencialnih problemov, vprašanj.
- Ustanovitev lovskega in kmetijskega krožka preko centra.
- Pri nadgradnji vsebin v DINI, k sodelovanju povabiti lokalna društva in predstavnike ostalih deležnikov (lovce, kmete, itd.).

Slika 2: Diskusija in delo v skupinah.

Analiza SWOT

Analizo SWOT (angl. **S**trengths, **W**eaknesses, **O**pportunities, **T**hreats) smo uporabili kot orodje za prepoznavanje in ocenjevanje notranjih prednosti in izzivov delovanja centra DINA ter zunanjih priložnosti in groženj.

V spodnjo razpredelnico smo razporedile ideje in trditve udeležencev srečanja, ki so ustrezale spodaj opisanim kriterijem. Center DINA Piva lahko SWOT analizo uporabi pri strateškem načrtovanju svojega razvoja in pri oblikovanju konkretnih aktivnosti in projektov. Rezultate morebitne SWOT analize v prihodnje lahko primerja s tukaj predstavljenimi.

Opis kriterijev:

- **Prednosti:** To so pozitivne lastnosti in notranji viri, ki centru DINA dajejo prednost. Vključujejo lahko dejavnike, kot so človeški viri, ugled ekipe, edinstveni izdelki ali storitve, itd. Center DINA lahko notranje deluje in spreminja te lastnosti.
- **Izzivi:** To so notranji dejavniki, ki nas in naše načrte postavljajo v slabši položaj in lahko vplivajo na naš uspeh oziroma doseganje zastavljenih ciljev. Izzivi lahko vključujejo pomanjkanje virov, težavno vodenje ekipe, itd. Center DINA lahko notranje vpliva na te slabosti.
- **Priložnosti:** To so zunanji dejavniki ali razmere v okolju, ki so lahko ugodne za doseganje naših ciljev. Priložnosti lahko izhajajo iz nastajajočih sodelovanj in partnerstev, tehnološkega napredka, spreminjajočih se stališč zainteresiranih strani, itd. Center DINA nima neposredne kontrole nad nastankom tovrstnih razmer.
- **Grožnje:** To so zunanji dejavniki, ki bi lahko škodovali našemu uspehu oziroma doseganju ciljev. Center DINA nima neposredne kontrole nad tovrstnimi izzivi.

Preglednica 1: SWOT analiza delovanja centra DINA

Prednosti	Izzivi
• Informiranje/ozaveščanje občanov, seznanjanje z ažurnimi informacijami na temo zveri, škod • DINA kot turistični produkt • Prost vstop za občane • Evropska sredstva -> Lepši izgled centra • Bližina strokovnega osebja v primeru vprašanj, težav • Izobraževanje mlajših (vrtni, OŠ) prek vodenj in drugih dogodkov, izobraževanje mladih v duhu sobivanja z naravo • Povezanost z naravovarstvenimi organizacijami (tudi lovci), lokalnimi društvi (upokojenci) • Stik z deležniki omogoča realno sliko iz terena, takojšen vpogled v stanje • Posredovanje centra pri stiku z ustreznimi organizacijami (Ministrstvo, ZGS, itd.) in reševanju problema • Prostor za srečevanje strokovnjakov • Različni pogledi na različne deležnike • Preventivno delovanje • Puščanje sledi v lokalnem okolju • Vodenja v naravi so dobra v smislu ozaveščanja in izobraževanja 	• Nezadostno sodelovanje, komunikacija s kmeti, lastniki zemljišč, lovci, gozdarji in drugimi uporabniki prostora • Premalo izpostavljanja pozitivnih primerov sobivanja in dobrih praks • Premalo izpostavljanja prednosti – npr. prost vstop za občane • Nezadostno predstavljen sistem lovstva in vloga lovcev pri upravljanju z velikimi zvermi • Več strokovnih predavanj s kredibilnimi predavatelji za različne ciljne skupine • Premalo ozaveščanja lastnikov o posledici prisotnosti velikih zveri • Odsotnost osebe za stike z javnostjo, ki bi podajala objektivne informacije za medije • Vodenja v naravi lahko vznemirjajo divjad/živali • V DINI je preveč naravovarstvenih vsebin
Priložnosti	Grožnje
• Povezanost z akterji, ki sodelujejo pri upravljanju z velikimi zvermi ter sodelovanju z lokalno skupnostjo v prihodnosti prijavljajo in implementirajo projekte • Sledenje informacijam: prejetje odločb o odstrelu, poznavanje škod/podatki • Predstavljanje lovskih tematik lokalnim prebivalcem (npr. ustanovitev lovskega krožka) • Sodelovanje lovcev pri nadgradnji vsebin v DINI • Vsebinsko povezovanje z različnimi društvi • Center kot povezava med lokalno skupnostjo in državo 	 • Ni sistemskega financiranja, ekipa je premajhna. • Prešibka finančna konstrukcija za bolj resno delovanje DINE na področju družbeno koristnih aktivnosti • Premajhna prisotnost domačinov • Premajhna prisotnost kmetov • Premajhna prisotnost lovcev v DINI (npr. vodenja, ki bi jih izvajali lovci) • Ni strokovnega sveta za velike zveri, ki se lahko posvetuje v primeru kritične situacije, odreagira in da izjavo za novinarje. • Uvrstitev DINE v kategorijo naravoslovnega muzeja in pridobitev statusa pooblaščenega muzeja • DINA bi morala biti boljša podpora za kmete in lovce, vendar ne pozna rešitev in odgovorov • Težko pridobivanje sodelovanja s kmeti, težava z opredeljevanjem vloge centra • DINA ni locirana blizu gozda, zato ni vstopna točka za vodenja v naravo

4. Načini sodelovanja in kanali komuniciranja z lokalno skupnostjo

Z udeleženci smo se posvetovali tudi o načinih komuniciranja in sodelovanja z lokalno skupnostjo. Kot glavno poslanstvo centra so izpostavili posredovanje strokovnih informacij v širšo javnost, s poudarkom na komunikaciji različnih vidikov sobivanja z naravo in pozitivnih primerov sobivanja z zvermi. Menijo, da mora center pri komuniciranju ohraniti nevtralen oziroma profesionalen pristop in da v primeru kriznih situacij, komunicira tudi z mediji. Želijo si več sodelovanja z lovci, čebelarji in kmeti. Kot komunikacijski kanali so bili prepoznani lokalni časopisi/glasila (npr. Pivški list, Preprih), družbena omrežja, organizacija različnih predavanj in dogodkov (npr. obuditev Dneva pastirskih psov, vodenja za lokalne prebivalce, ki bi služila komunikaciji in reševanju težav). Izpostavili so pomen priprave komunikacijskega načrta za krizne situacije.

5. Prepoznane ciljne skupine

Med uvodnimi predstavitvami smo člani projektne skupine spremljali omembe različnih ciljnih skupin, ki jih navajamo tukaj in so razvidne na sliki 3. Eden od ciljev naslednjih srečanj bo prioritizacija posameznih ciljnih skupin.

Omenjene ciljne skupine so bile: odločevalci (ministrstva), splošna javnost, Ekomuzej, predstavniki pobratenih (prijateljskih) občin, Starejši občani (medgeneracijsko sodelovanje), otroci, gasilci, organizirane skupine, lovci, kmetje, zavarovano območje (krajinski park), mediji, strokovnjaki (stroka), lokalna skupnost, obiskovalci (turisti), pedagogi, družine, šolske skupine, lastniki zemljišč, gozdarji, ponudniki v turizmu, naravovarstvene organizacije.

Slika 3: Omenjene ciljne skupine

6. Naslednje srečanje

Z udeleženci smo se pogovorili o najustreznejšem terminu za naslednje srečanje, ki bo v začetku junija 2024. Na naslednjem srečanju si udeleženci želijo predavanje o organiziranosti lovstva pri nas, predstavljeni bodo tudi rezultati spremljanja stanja volka v Sloveniji v sezoni 2022/2023, z relevantnimi podatki za območje občine Pivka.

7. Vrednotenje uspešnosti srečanja

Udeleženci so na koncu srečanja izpolnili vprašalnik, v katerem so ocenili zadovoljstvo z organizacijo in izvedbo srečanja ter izrazili svoj interes do predlaganih tem.

Ocena organizacije in izvedbe dogodka	Povprečna ocena zadovoljstva (1 - slabo, ..., 5 - odlično)	Število odgovorov
Termin izpeljave	4,2	16
Prostorski pogoji	4,8	16
Odziv organizatorja	4,5	16
Splošna organizacija in način dela	4,8	16

Želja po udeležbi na naslednjem srečanju	Število odgovorov
Da.	16
Ne.	0

Teme, ki vas zanimajo za prihodnja srečanja:

- turizem
- sobivanje z zvermi
- razvoj in strokovno delovanje DINE
- prikaz delovanja lovstva, vključenost lovcev, sodelovanje z lovci, vključevanje lovske organizacije v širšo javnost
- upravljanje države s številom zveri, pomoč kmetom pri njihovi proizvodnji
- kmetijski vidiki sobivanja z zvermi, naravovarstvo/zavarovana območja in njihova vloga
- odnos do zveri v EU prostoru, zgodovina odnosov do zveri
- komunikacija z mediji, komunikacijski načrti za različne krizne situacije, sodelovanje z lokalnimi organizacijami
- povezovanje z deležniki, ki so vključeni v okolje velikih zveri
- organizacijske, komunikacijske, strokovne vsebine

Morebitna druga sporočila:

- Hvala za prvo srečanje, veselim se naslednjih.
- Pohvala za dobro organizacijo.

Priloge

Priloga 1: Kakšni so izzivi in težave povezane z delovanjem centra DINA?

- Nezadostno sodelovanje (pogovarjanje) s kmeti, lastniki zemljišč, lovci, gozdarji
- Premalo direktne komunikacije z vsemi, ki so povezani z okoljem (uporabniki prostora)
- Premalo se izpostavlja pozitivne primere sobivanja (dobre prakse)
- Da se preko centra DINA poudari vlogo lovcev pri upravljanju z velikimi zvermi (da se pove, da gre za prostovoljni prispevek lovcev)
- Da se predstavi odnos lovcev do okolja
- Predstavitev delovanja lovstva (sistema lovstva, inštitucij, celega procesa)
- Ozaveščanje lastnikov o posledicah prisotnosti velikih zveri
- Večja prisotnost domačinov
- Večja prisotnost lovcev v DINI (npr. vodenja, ki bi jih izvajali lovci oziroma da bi vodniki v DINI promovirali vlogo lovca, npr. preko pripovedovanja lovskih zgodb)(težava sodelovanja z lovci je, da delujejo na prostovoljni bazi)
- Sodelovanje lovcev pri nadgradnji vsebin v DINI
- Vloga lovcev v sistemu upravljanja velikih zveri
- Več strokovnih predavanj s kredibilnimi predavatelji za različne ciljne skupine
- Lokacije DINE je lahko izziv, ker ni blizu gozda in zato ni vstopna točka za vodenja v naravo
- Ni sistemskega financiranja, ekipa je premajhna.
- Za bolj resno delovanje DINE na področju splošno-koristnih aktivnosti, je potrebna boljša finančna konstrukcija
- Več strokovnih dogodkov za ciljne skupine (kmete, lovce)
- Večja prisotnost kmetov na dogodkih (treba jih je vabiti po telefonu)
- DINA bi morala biti boljša podpora za kmete in lovce, ampak težava je, ker ne poznajo odgovorov in rešitev
- Ni ekipe v smislu strokovnega sveta za velike zveri, ki se lahko posvetuje v primeru kritične situacije, odreagira in da izjavo za novinarje. Strokovno skupino bi sestavljali: lovec, kmet, PR oseba, ZGS, stroka (UL), Krajinski park, Zavod za turizem Pivka, predstavnik lokalne skupnosti.
- Potrebuje PR osebe, ki bo podajalo objektivne informacije za medije
- Kako DINO uvrstiti v kategorijo naravoslovnega muzeja? (tako bi dobili status pooblaščenega muzeja in zagotovili financiranje)
- Bolj izpostaviti pozitivne izkušnje

1. Kakšni so izzivi ali težave povezane z delovanjem centra DINA?

- nezadostno sodelovanje s kmeti, lastniki zemljišč, lovci, gozdarji (pogovorniki)
- premalo direktne komunikacije z vsemi, ki so povezani z okoljem (uporabniki, gostje)
- premalo se izpostavljajo pozitivna primere sebičarstva (prakse)
- da se preko centra DINA poudari vloga lovca pri upravljanju VZ (prostovoljni prispevek lovca) in
- da se predstavi odnos lovca do okolja
- predstavitev delovanja lovstva (sist. sistema lovstva, institucij, celoga procesa)
- ozaveščanje lastnikov o posledicah prisotnosti VZ
- večja prisotnost domačinov
- večja prisotnost lovca v DINI (npr. vodenja, m.) oz. da vodniki v DINI promovirajo vlogo lovca (pripravljenosti)
- sodelovanje lovca pri nadgradnji vsebin v DINI (prakse)
- Vloga lovca v sistemu upravljanja VZ
- več strokovnih predavaj s kredibilnimi predavatelji za različne ciljne skupine
- težava sodelovanja z lovci je, da delujejo na protivrtni bazi
- Lokacija DINE je težav, ker ni blizu gozda (ni ustopena točka za vodenja v naravo)
- ni sistemskega financiranja, ekipa je premajhna

- bolj
- za rešeno delovanje DINE na področju delovanja splošno-koristnih akt. (vodniki, predavatelji...)
- boljše finančno konstrukcijo,
- p več dogodkov (strokovnih) za ciljne skupine (kmeti, lovci) kmeti se radi učijo.
- večja prisotnost kmetov na dogodkih

- predstaviti inštitucij, celoga procesa
- ozaveščanje lastnikov o posledicah prisotnosti VZ
- večja prisotnost domačinov
- večja prisotnost lovca v DINI (npr. vodenja, m.) oz. da vodniki v DINI promovirajo vlogo lovca (pripravljenosti)
- sodelovanje lovca pri nadgradnji vsebin v DINI
- Vloga lovca v sistemu upravljanja VZ
- več strokovnih predavaj s kredibilnimi predavatelji za različne ciljne skupine
- težava sodelovanja z lovci je, da delujejo na protivrtni bazi
- Lokacija DINE je težav, ker ni blizu gozda (ni ustopena točka za vodenja v naravo)
- ni sistemskega financiranja, ekipa je premajhna

- bolj
- za rešeno delovanje DINE na področju delovanja splošno-koristnih akt. (vodniki, predavatelji...)
- boljše finančno konstrukcijo,
- p več dogodkov (strokovnih) za ciljne skupine (kmeti, lovci) kmeti se radi učijo.
- večja prisotnost kmetov na dogodkih
- DINA/park bi morali biti boljše podpora za kmeti in lovci, ampak težava je, ker se ne poznajo odgovor/rešitev
- ni ekipe / ni smisla strokovnega sveta, ki se lahko posvetuje in primeru kritične situacije, odločena in da gredo za rešitve
- PR dobijo, ki bi do podajalo objektivne informacije za medije (na osebje in član strokovnega sveta)
- STROKOVNA skupina: lovci, kmeti, PR, ZGS, škola (VZ), kmetijski parki, župani, gozdarji, Pivka ...
- Sist. financiranje: lokalna, regionalna, država ...
- Kako DINA uveljaviti in integrirati naravoslovnega muzeja (mora bi imela status muzeja in ne samo gozdarstva)
- bolj izpostaviti pozitivne prakse

Priloga 2: Kakšne prednosti in priložnosti ima lokalna skupnost zaradi delovanja centra DINA?

- Informiranje/ozaveščanje občanov
- Turistični produkt
- Prost vstop za občane
- Bližina strokovnega osebja v primeru vprašanj, težav...
- Ključno izobraževanje mladih (čim mlajših: vrtci, osnovne šole) tudi prek drugih dogodkov, ne samo vodenj
- Povezanost z naravovarstvenimi organizacijami (tudi lovci) in lokalnimi društvi (upokojenci)
- Stik z deležniki omogoča realno sliko iz terena, takojšen vpogled v stanje
- Želja po sogovorniku ter posredovanje centra pri stiku z ustreznimi organizacijami ter posrednik pri reševanju problema
- Realna slika pri ravnanju ob pokolu – stiske kmetov (krajinski park) (težko pridobivanje sodelovanja s kmeti, težava z opredeljevanjem vloge centra)
- Povezava (vezni člen) z ustreznimi osebami na ministrstvu, ZGS
- Preventivno delovanje
- Pričakovanje ljudi – komunikacija z organizacijami in prek politikov
- Ob napadih leta 2022 so dosegli sestanek z Ministrstvom za naravne vire in prostor, samo MKGP se ni udeležil, oblikovanje delovne skupine za velike zveri, dogovor o držanju pravil o odstrelu.
- Pridobivanje projektov in implementacija
- Stranka v postopku pri odvzemu velikih zveri? -> prostor za srečevanje strokovnjakov
- Sledenje informacijam: prejetje odločb o odstrelu, poznavanje škod/podatki
- Predstavljanje lovcev (do sedaj neizkoriščeno) oziroma lovskih tematik lokalnim prebivalcem
- Sodelovanje z lokalnimi lovskimi organizacijami pri postavitvi centra – premalo se ve.
- Predstavitev dela lovcev mladim in pridobivanje potencialnih novih članov (starejši člani LD – težave pri delu v lovišču). Novi člani imajo drug pogled, ne vidijo obveznosti, ne rabijo naborniškega sistema, izobraževanje mladih v duhu sobivanja z naravo.
- Različni pogledi na različne deležnike
- Seznanjanje lokalne javnosti z različnimi podatki z ažurnimi informacijami na temo zveri, škod...
- Vsebinsko povezovanje z različnimi društvi
- Povezanost z akterji, ki sodelujejo pri upravljanju z velikimi zvermi ter v sodelovanju z lokalno skupnostjo v prihodnosti prijavljajo projekte
- Predlog o ustanovitvi lovskega krožka prek centra, lahko tudi kmetijski (čebelarski že je) – center ne more prevzeti izvajanja – omogoča kontakt z deležniki
- Prisotnost lovcev v vrtcu (Pivka) vsaj 1x na mesec
- Puščanje sledi v lokalnem okolju
- Potrebno bi bilo bolj izpostavljati prednosti – prost vstop za občane
- Ekipa, ki je pripeljala evropska sredstva – lepši izgled centra
- Vodenja v naravi – prednost in slabost, prednost v smislu ozaveščanja, izobraževanja, slabost v smislu motenja divjadi/živali - > usmerjanja, informiranje

Kakšne prednosti in priložnosti ima lokalna skupnost zaradi delovanja centra DINA?

- informiranje / ozaveščanje občanov
- turističen produkt
- prost vstop za občane
- bližina strokovnega osebja v primeru upravljanja, težav....
- kjer so izobraževanje mladik (za mlajših - vrtil, osnovna šola) tudi prek drugih dogodkov, ne samo vodenj
- povezanost z naravovarstvenimi organizacijami (tudi lovci) in lokalnimi društvi (uporabniki...)
- stik z deležniki omogoča realno sliko iz terena → takojšnje vpogled v stanje
- želja po sodelovanju ter posredovanje centra pri stiku z ustreznimi organizacijami ter posrednik pri reševanju problema
→ realna slika pri ravnanju ob požaru - stiske kmetov (krajinski park)
- težko pridobivanje sodelovanja s kmeti - težava z opredeljevanjem vloge centra
→ vzeti ožen
- povezane z ustreznimi osebami na ministrstvu, zavodu za gozdo....
- preventivno delovanje
- prikazovanje ljudi - komunikacija z organizacijami in prek politikov
- ob napadu 2012 so dosegli sestanek z ministrstvom (samo kmet. min. se ni udeležilo) → Oblikovanje delovne skupine za velike zveri → dogovor o držanju pravil o odstrela

- pridobivanje projektov in implementacija
- stranka v postopku pri odzivu velikih zveri?
→ prostor za srečevanje strokovnjakov

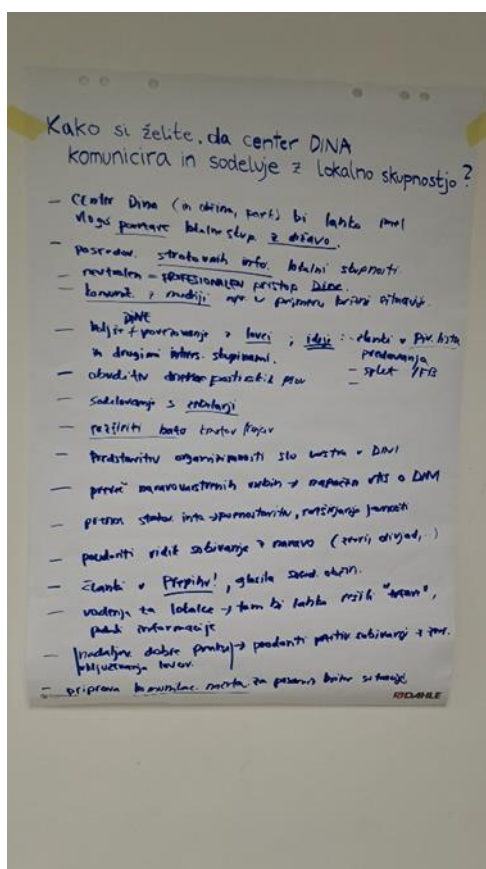
- sledenje informacijam - prejete odločbe o odstrelu, posredovanje strokovnjakov o lovskih tematik

- pridobivanje projektov in implementacija
- stranka v postopku pri odzivu velikih zveri?
→ prostor za srečevanje strokovnjakov
- sledenje informacijam - prejete odločbe o odstrelu, posredovanje strokovnjakov o lovskih tematik
- predstavjanje borov (do sedaj neaktivno) oz. lovskih tematik lokalnim prebivalcem
- sodelovanje z lovskimi organizacijami (lokalnimi) pri postavitvi centra - premalo se ve
- predstavitev dela lovcev mladim in pridobivanje hantl občanov (skrajši člani LD - težave pri delu s lovci)
- medgeneracijsko delovanje - priprava in izvedba drugih projektov
→ ne vidijo obsega
→ ne razumejo narave
→ žaga vrtina
- različni pogledi za različne deležnike
- seznanjanje lokalne javnosti z različnimi podatki z akcijami informacijami na temo zveri, sled...
- povezovanje z različnimi društvi (lovinimi)
- povezanost z obitelji, ki sodelujejo pri hranjenju s U2 - ki v sodelovanju z lokalno skupnostjo v prihodnosti pripravijo projekte
- pregled o vplivanju lovčev na kmeti preko centra, lahko tudi kmetijski (čebelarstvo) → center ne more povzročiti izboljšanja
- Omogoča kontakt z deležniki
- izboljšanje znanja o vrtilu (pikar) oz. državljan

- poizkušanje sledi v lokalnem okolju
- potrebno bi bilo bolj izpostavljati prednosti - prost vstop za občane
- ekipa ki je pripeljala k uspešnosti sledenja - lepši izgled centra
- vodenja - prednost in slabost → USMERJAVNA / informiranje
označevanje
robovanje
motenja
drugi/stroki

Priloga 3: Kako si želite, da DINA center komunicira in sodeluje z lokalno skupnostjo?

- Center DINA (in občina, park) bi lahko imel vlogo povezave lokalne skupnosti z državo.
- Posredovanje strokovnih informacij lokalni skupnosti
- Nevtralen = profesionalen pristop DINE
- Komunikacija z mediji, npr. v primeru krizne situacije
- Boljše povezovanje DINE z lovci in drugim interesnimi skupinami, ideje: članki v Pivškem listu, predavanja, splet/FB
- Obuditev dneva pastirskih psov
- Sodelovanje s čebelarji
- Razširiti bazo kmetov/rejcev
- Predstavitve organiziranosti slovenskega lovstva v DINI
- Preveč naravovarstvenih vsebin – napačen vtis o DINA
- Prenos strokovnih informacij -> poenostavitev, razširjanje javnosti
- Poudariti vidik sobivanja z naravo (zveri, divjad, ...)
- Članki v Prepihu, glasila sosednjih občin
- Vodenja za lokalne prebivalce – tam bi lahko rešili »težave«, podali informacije
- Nadaljevanje dobre prakse vključevanja lovcev, poudariti pozitivno sobivanje z zvermi
- Priprava komunikacijskega načrta za posamezne krizne situacije

Priloga 4: Seznam udeležencev

	Ime in priimek
1	Jana Gržinič
2	Helena Mandelj Šneberger
3	Nina Doles
4	Tadej Kogovšek
5	Evgen Pahor
6	Sara Ivačič
7	Marjeta Marinčič
8	Sandi Šenkinc
9	Robert Smrdelj
10	Božidar Štemberger
11	Aleksander Dekleva
12	Boštjan Kaluža
13	Tjaša Žgur
14	Jernej Žgur
15	Robert Smrdelj
16	Marko Milharčič
17	Maja Sever
18	Irena Kavčič
19	Meta Mavec
20	Aleksandra Majič Skrbinšek